

Otthon a zajban?

Textus: 2. zsoltár

Lekció: Jel 19,11-16

2018. november 25.

Hatodik éve élek a fővárosban, és arra lettem figyelmes, hogy mennyire meghatározza az életemet az engem körülvevő zaj. Hangoknak egész tömkelege zúdul rám. Nem szűnnek meg, folyton lüktetnek. Autó, trolis, villamoscsengő, raktár, részeg az éjszakában, lift, a riasztó jó hosszan, a káromkodó hajnali kutyasétáltató néni kinek kutyáját névszerint ismerem Dominót, mentő, panelszomszéd, gyorsforgalmi, telefon, tévé, kattog a cső... és igazából nincs annyi levegőm, hogy egy szuszra fel tudjam sorolni, mennyi, de mennyi hanghatás vesz körül bennünket. Ráadásul olyan intenzív hatást gyakorolnak ezek ránk, hogy ösztönösen nem tudunk nem reagálni azokra.

Azt vettem észre, hogy kétféle reakciót tud kiváltani belőlem a soha nem szűnő zaj, s szerintem ez az általánosítás szintjén is megállja a helyét.

1. Megszokom, annyira megszokom, hogy teljes mértékben ignorálok azt. Már észre sem veszem. Mintha nem is lenne. Nincs.
2. Borzasztóan felidegesít, dühít, bosszankodom, akár nem is aludtam, agyoncsapja a napomat.

Persze sohasem gondoljuk végig, melyik opciót léptetjük életbe, ösztönösen jön. Hol az egyik, hol a másik... Nagy a zaj, sok a zaj, s van, hogy eluralkodik rajtunk. És lehetne legyinteni, meg fejet rázni, hogy ez a borzalmas 21. század...

De nem tudom, olvastad-e már ilyen füllel a Szentírást? Mennyire zajos. Mennyire zajos. Milyen hangok, milyen hangos, és üvöltő hangok vesznek körül mindig és minden időben Isten szövetségeseit... Valahányszor Jézus Krisztus uralma megnyilvánul, ott hatalmas lesz a hangzavar. Mert hatalmas indulatokat és erős hangokat vált ki a kérdés: Kié a hatalom? Gondoljunk a keresztre feszítés zajos utcáira és indulataira, a feszítsd meg-ekre, vagy az apostolok Jézus nevében való gyógyításaira, és a cserébe kapott fenyegetésekre és kivégzésekre. Isten szövetségesei, akik Jézus Krisztus hatalmát felvállalják, benne élnek a zajban. Nem egy vákuum környezetben élünk, hanem benne a világban. Az Isten szövetségesei nem elszeparálódnak, nem valami magasztos, érinthetetlen kaszttá válnak, hanem benne élnek a zajos, hangos, indulatokkal teli világban. A kérdés, hogy mit kezdjünk ezzel?

Továbbá ez a hangzavar nemcsak kívülről, a szövetségen kívülről érkezik, hanem belül is, a szövetségeseink szívében is mennyi minden kavaroghat, amikor annyi mindent és annyi félet hallani. Ilyenkor gyötrő tud lenni a kérdés: Mire is kell figyelnem? Mit is kell meghallanom? Milyen hangnak kell igazat adnom? Akkora a zaj...

A 2. zsoltár egy koronázási zsoltár, egy koronázási dráma arról, hogy kit illet meg a hatalom, ki irányíthat. Éppen ezért, hatalmas a zaj ebben a zsoltárban, és abban segíthet bennünket ez a zsoltár, hogy megvizsgáljuk a minket körülvevő zajt és meghallhassuk, megérthessük, kire, mire hallgassunk ezek közül. **Ez a zsoltár minden idők koronázási drámájának a forgatókönyvét veszi végig.**

Ma arra hívlak Titeket, hogy az Isten szövetségeseit körülvevő és meghatározó zajt figyeljük meg. Most ne ignoráljuk ezeket, és nem kell megszokni, ne is bosszankodjunk rajtuk, hogy

hát ez a világ... Egészen egyszerűen figyeljük meg és válasszuk szét a hangokat, hallgassuk meg, ki mit mond. Mint amikor egy stúdióban egy dal felvételekor a különböző hangszerek játékát egyesével veszik fel, egyszerre csak egyre figyelnek. Vegyük végig, egyesével.

Ma **négy különböző hangforrásra** irányítja a figyelmünket a zsoltár.

1. Isten szövetségével szembe menő hangok
2. Isten hangja
3. Isten szövetségeseinek a hangja
4. És a Te hangod?

1. Isten szövetségével szembe menő hangok

Ezek a 2. zsoltárban úgy vannak jelen, mint, ahogyan egy csendes szobába beszűrődnek a kinti hangok. Begyűrűzik a kinti világ, és a szobában tartózkodók mondják el, mit tapasztalnak, mit hallanak: *tombolnak a népek... terveket szövögetnek... összefogtak... szabadulni akarnak... és ezért minden eszközt képesek mozgósítani... hogy ránk törjenek... hogy elhallgattassanak...* Testvérek, egy ilyesféle közvetítésen keresztül ismerhetjük fel és ismerhetjük meg ma, itt, Gazdagréten, hogy mi nem az Isten szövetségéhez tartozó valóság.

És ahhoz, hogy ebben elmélyedhessünk, néhány értelmezési akadályon még át kell vergődnünk. Néhány mondatban szólnom kell a zsoltár háttéréről, jellegéről. És csak annyit tudok mondani, hogy szerintem érdemes kitérni a figyelésben ezeken a sokszor száraz részekre is, mert ki fog bomlani belőle a tartalom, az üzenet, a megértés.

Ahogy már említettem ez egy koronázási zsoltár. Akkor énekelték, amikor az új király beiktatása történt, és mindig, minden időben egyfajta üzenet volt ez a világ számára, Isten az, aki felhatalmazta a királyt az uralkodásra, és akik szembe szállnak uralkodásával, magával Istennel mennek szembe. Gyakori eset volt, hogy egy-egy uralkodóváltás során az adott hatalom alatt álló más népek rajtakaptak az alkalmon, és el akartak szakadni, lázadáshoz folyamodtak kihasználva az átmeneti időszakot. Ilyenkor az újdonsült király számára uralkodásának megerősítése és hatalmának elismertetése volt a legnagyobb feladat. Valószínűsíthető, hogy egy ilyen történeti mozzanat áll a zsoltár háttérében: edómi, moábita, ammóni, filiszteusi népek hangjai hallatszódni kezdenek beszűrődni. És ezen háttértudás mentén bomlik ki előttünk a zsoltáron keresztül az a néhány ismérv, amelyeken keresztül felismerhetjük, melyek nem az Isten szövetségének alappillérei. Négy ilyen ismérvről van szó. Röviden:

- a) túlzás, nagyizálás
Élhetetlennek titulálni az élhetőt. Bilincs, rablánc, kötelék, ezeken az erős képeken keresztül fejezi ki magát az ellenség. Helyzetüket felnagyítják és belelovalják magukat.
- b) „kifordult” látás
Az Isten uralmában megélhető teremtési rend átfestése. Az idegen népek rabságként tekintettek az Istentől való szabadságra. Kifordult a látásuk. Mire gondolok? Egy példával hadd illusztráljam. Néhány hete láttam egy rövid videót a Facebookon, amelyben egy kislány halloween jelmezben gyűjti a cukorkákat. A jelmez úgy volt trükkösen kialakítva, hogy úgy látszódjon, a kislány a saját levágott fejét viszi és tartja a kezében. Mi volt a videó fölé írva? Idézem magyarra fordítva: „*Milyen szemkápráztatóan édes jelmez.*” Teljesen elhültem. Sokféle jelző eszembe jutott

volna, ahogyan takargatom a szemem a látvány elől, de ez nem... Kifordult látás az, amikor az Isten által megteremtett szépet undorítónak tartjuk. A csúnyát pedig gyönyörűségnek. Kifordult látás az, amikor az Isten által megalkotott rendet, ahogy férfit és nőt teremtett a világba, mi ezt elavultnak gondoljuk. Az ócskaságot igazgyöngyként látjuk. A tisztaságot rendellenes életszennyező piszokként kezeljük. És nem divat.

c) túlzott öntudatosság

Az összefogás célja: függetlenedés Istentől. Csak én tudhatom, mi a jó nekem. Én pontosan tudom, mire van szükségem, mit várok az élettől, más nem dönthet felőlem. Az én életem, az én testem.

d) csoportkohéziót egyedül egy közös ellenség adja

Kapcsolatrendszereik összetartója egyedül egy közös ellenség adja.

Ez a négyféle ellenséges, Isten szövetségétől távoli hang szűrődik be Isten szövetségesei életébe, szobájába. És lehet többen időközben hátra dőltetek már, vagy el is kalandoztatok, mert hát nem Isten szövetségeseiről van itt szó. Nem vagy ellenség, különben is, most is eljöttél templomba... ez azért elég jó, nem? Nem tudom, emlékeztek-e, mit szoktak írni egy-egy csomagolás hátuljára: nyomokban mogyorófélét tartalmazhat. Mert az adott termék egy olyan üzemben kerül legyártásra, ahol más mogyorófélét tartalmazó termékeket is gyártanak. Valahogy így van ez Isten szövetségeseivel is. Isten szövetségesei egy ilyen üzemben élnek, benne élnek a világban. Érdemes megvizsgálnod, nyomokban nem keveredett-e az életedbe némi túlzás, bolhából elefántot effektus, nem lovalod-e bele magad az elképzeléseidbe túlságosan? Milyen a látásod? Milyennek látod az Isten által megteremtett valóságot? Vagy azon kapod magad, hogy gondolkodsz, nem kell a házasság, így is jó együtt... Vagy nem szorítasz mindent túlságosan is a kezvedben? Ki irányít az életedben? És a kapcsolataidra mi jellemző? Pletykakör? Kiimádkozás, amikor imaközösség címszava alatt másról titkok kerülnek ki, az imakör valaki kibeszélése egymás előtt? A kapcsolataidban vajon békességet hagysz magad után? Túlzás, kifordult látás, túlzott öntudatosság, közös ellenség-gyártás – ezek az Isten szövetségével szembe menő hangok.

2. Isten hangja

A zsoltárban a ezek után a beszűrődő hangok után Isten hangja következik. De legnagyobb meglepetésünkre először semmit sem hallani. Csend van. Isten figyel, és azt írja a zsoltár, hogy mindaz, amit lát, a szövetezések, a hátbatámadások, a gyűlölködések, annyira kicsinyesek a szemében. Már-már mulatságos Isten számára, kineveti, annyira szürreális, annyira nincs köze a valósághoz, amit lát. Gondoljunk bele, mi nem tartanánk örütségnek folytatni a csatát egy háború végeztével? Amikor egy háború eldőlt, leszerelni szoktak... Nem támadni... Márpedig a háború eldőlt... Isten Fiát, Krisztust tette királlyá és Úrrá mindenek felett. Ez a zsoltár nem csupán Isten népén uralkodó és Isten népét képviselő földi királyokról szól, hanem a Királyok Királyának, a mindenség Királyának koronázási története.

Isten hallgat. Nézi az örütséget... Miért? Mégis miért? Talán Téged is idegesített már életed során, hogy vajon miért nem válaszol? Miért nem lép közbe, miért nem tesz valamit? Ez a zsoltár egy bátorítás és biztatás lehet, amikor Isten hallgatását éljük meg. Mert Isten csendje nem feltétlen jelenti az Ő jelenlétének hiányát, hanem sokkal inkább szeretetét és irgalmát. A szeretettel és irgalommal való teljes jelenlétét. *Nem pusztítom el őket, sem a világot, sem az ellenséget, hagyok időt, hátha rájönnek, hátha rájönnek ők maguk, hátha engem választanak,*

szabadon, szabad döntésükből, szabadon. Azt gondolom, hogy hatalmas a kísértés a számunkra, hogy az Isten ellen lázadókat, az ellenségeket, a szövetezőket megbélyegezzük, legyintve lemondjunk róluk, életük létjogosultságát megvonjuk tőlük... Pedig Isten teremtette és alkotta meg őket, mondott igent az életükre, és fellázadtak, fellázadtak ellene... De nem így kezdődött-e mindannyiunknak az élete? Lázadással... Jeremiás próféta pusztító csapás közepette a romos városban a következőkre jött rá: „*De ha újra meggondolom, reménykedni kezdek: Szeret az ÚR, azért nincs még végünk, mert nem fogyott el irgalma: minden reggel megújul. Nagy a te hűséged! Az ÚR az én osztályrészem - mondom magamban -, ezért benne bízom. Jó az ÚR a benne reménykedőkhöz, a hozzá folyamodókhöz. Jó csendben várni az ÚR szabadítására.*” (JerSir 3,21-26)

És egy ponton, Isten egyszer csak belekiált a zűrzavarba: „*Én kentem fel föl királyomat a szent hegyemen, a Sionon.*” (Zsolt 2,6) Belekiáltja Isten a valóságot, az igazságot a zajos világba. Ez a belekiáltás egyrészt az adott ószövetségi zsidó király hatalmának legitimációja, másrészt a mindenkori világtörténelemben beleüvöltő, belekiáltó hang: ki az egyetlen Úr. Ez ugyanaz a hang, amelyik megszólalt amikor János, Jakab és Péter Jézussal együtt felmentek egy hegyre, és egyszer csak felhő takarta be őket, megnyílt az ég, hang hallatszott a mennyből: „*Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm, reá hallgassatok!*” (Mt 17,5) Rá hallgassatok, Krisztusra hallgassatok, senki másra... Semmilyen más zaj, nyájaskodás, támadás ne zavarjon össze Benneteket. Krisztusra hallgassatok a rengeteg zajforrás közepette. Mindenki Krisztusra hallgasson. Ő a király, a Királyok Királya.

3. Isten szövetségeseinek a hangja

Hallhattuk eddig, ahogyan beszűrődnek az ellenséges hangok, hallottuk Isten hallgatásának csendjét és a megszólalását is, harmadjára pedig a zsoltár Isten szövetségeseinek a hangját hangosítja ki a számunkra. Három ismérvre figyeljünk fel.

- a) Felvállalják és kifejezik az általuk megtapasztalt valóságot.
Még a zsoltár elején kifejezésre juttatják Isten szövetségesei, hogy ijesztő az, ahogyan szöveteznek ellenük, rettenetesek a terveik, tele indulattal, és ez rémisztő, ugyanakkor az érzelmeik felvállalásával együtt jelenik meg a hit szava: hiábavalóak ezek a tervek. Nem tagadják le a megtapasztalt valóságot, hanem a megtapasztalt valóságban benne szólaltatják meg a hit hangját. Te hogyan éled meg ezeket? Mert a valóságos tapasztalatok a hit szava nélkül, szimpla panaszkodás, keserűség, háborgás, méltatlankodás... stb. A hit szava a valóságos tapasztalat nélkül pedig levegőben lógó szép igazságok, de nem kelnek életre, nem lesz Ige=cselekvés, történés... Nem ölt testet az ige a valóságban.
- b) Felvállalják és kifejezik az igazságot.
Az Isten hangja, vagy ahogyan a zsoltáros mondja, az Úr végzése kihirdetésre kerül. Isten szavát, döntését és akaratát képviselik a világban, hallható hanggal. Kimondják az igazságot: Krisztus az Úr! Ki mered mondani, amikor kell?
- c) Vállalják a rájuk szabott feladatot.
A földi király-történet szemszögéből nézve kihirdetésre kerül, hogy Istentől van a király feladata, Istentől a felhatalmazás, a király megbízása. Isten szövetségesei érzékeny füllel figyelnek, Isten milyen feladatot bíz rájuk ebben a zajos világban. Isten milyen módon szeretné megvalósítani hatalmát ebben a zajos világban. Isten szövetségesei meghallják, vállalják és képviselik a világban a rájuk bízott küldetést.

Valóban érzékeny vagy erre, vagy ahogyan néhány hete szó volt róla: jó neked minden úgy ahogy van...? Isten inkább ne jelenjen meg, jó így, kényelmes így ahogy van?

4. És a Te hangod?

Milyen a Te hangod? Az egész koronázási dráma ide fut ki! „*Csókoljátok a fiút, hogy meg ne haragudjék, és el ne pusztuljatok az úton, mert hamar föllángol haragja, de mind boldog, aki hozzá menekül.*” (Zsolt 2,12)

A zsoltár idejében az alattvaló úgy fejezte ki legnagyobb tiszteletét, hódolatát és imádatát, hogy a király kezét/lábát megcsókolta. Úgy is fordíthatnám ezt a jelenséget, mintha ezt mondanánk: Uram, Királyom, az életem a Tiéd, Te rendelkezel felettem, téged illet minden hatalom és tisztesség.

Isten szövetségén kívül és belül még van lehetőség erre: csókoljátok a fiút, mert boldog az, aki hozzá menekül. Még megváltozhat a hangunk. És majd lesz a világtörténelemnek egy pontja, amikor a Királyok Királya, az egyetlen Úr visszatér, a hű és Igaz, aki igazságosan ítél és harcol, és a zaj, az ellenző hangok végleg el fognak némulni, és az utcák fenséges dicsérettel telnek majd meg.

Ámen.

(Bogyó Zsófia)